

NTS: DE VASSALLS A SENYORS

primeres construccions senyoriales: Ca n'Oliveda (1880), Ca'n Torrent i el Casal (1881), Ca'n Wincke, Ca'n Conde, Ca'n Roig (1901), Ca'n Màs de Xeixàs (1900-1905), entre d'altres.

Renaixement nacional, moviment obrer, i primera guerra mundial, porta en pocs anys autoritarisme. Però la gent de diners, sap fer negoci. Durant els felïços 20, els industrials catalans viuen un moment d'un cert esplendor que permet activitats socials grandiloqüents. A Camprodon, comencen les activitats del «Club», ubicat en els futurs terrenys del Maristany, on es juga al tennis i es fan els primers concursos d'hípica. Amb ells, s'inicia la construcció del majestuós i senyorial passeig i eixample Maristany, amb la torre que li dóna nom (1922-1923), que assenyalarà l'enorme riquesa d'aquells anys. La consigna urbanística del no ve d'un pam!, tan poc emprada en els nostres dies, s'imposa juntament amb un cert estil victorià.

Els vilatans de l'època, de tot això, n'estaven cofois, n'estem segurs. Camprodon surt en el mapa de Catalunya, com a símbol d'estiueig de qualitat. La vila millora, i en són prova les obres d'agençament dels carrers, l'enfortiment del comerç i la desaparició de les corts dels baixos

de les cases, el que fa que la vila adquireixi un cert aire de cosmopolitisme.

Les disputes socials, entre esquerra i dreta, i les nacionals, entre Catalunya i Espanya, són a punt d'esclatar. Es produeix el trencament, que fa malftar uns dels altres. A la Vila, com arreu de Catalunya, la gent és catalanista i republicana. Els estiuejants són de la Lliga, catalanistes moderadets i monàrquics. La desfeta doncs, esdevindrà irreversible.

Els tristament famosos anys quaranta, fan retornar als estiuejants. Ells han canviat, la gent del poble ha canviat. La gent calla i abaixa el cap, tenen por. L'espanyolisme es fa present amb aire aristocràtic. Els fills dels seus pares, s'han reconciliat amb els guanyadors. El botí de guerra, en masses ocasions, ha suposat un pacte de sang amb l'exèrcit, materialitzat amb l'intercanvi de pubilles per condecoracions i «laureadas». Ens parlen amb idioma «imperial» i la «roja y gualda» és el símbol del seu poder oligàrquic. Estem davant d'un aiguabarreig fet de teler, pistola al cinto i estraperlo, que configura un «senyoritisme», que res té que veure amb els burgesos il·lustrats de la Renaixença, que els nostres avis van conèixer.

El rellotge de la història, però no parará. Naixerà el turisme com fenomen social i de masses. Abans però s'hauran construït més cases al Maristany. Can Ballbé (1957) i Can Font de Dalt. La Cosa més curiosa per assenyalar, i que recorda que per alguns tot s'hi valia, és la reconstrucció d'una petita esglesiola portada -o més ben dit arrencada-, de «San Esteban de Gormaz (Soria)», i instal·lada al xalet «Vora del Ter».

El comerç i les activitats terciàries es rrellancen, el que suposa que cada cop es depengui menys del senyor de la torre. Hem arribat a l'època de l'apartament i el camping, (El passeig Maristany tampoc se'n lliura). A la vall arriben els esports d'hivern. Una munió de gent ens visita tot l'any. Ara són professionals, rendistes, jubilats, empleats, obrers, o executius. Cada cop serveix menys el cognom, el botí de guerra o la influència. El sol quan surt ho fa per tothom, pensa la majoria.

La vila però, conserva els seus encants, ara per sempre patrimoni col·lectiu de tots: El Passeig Maristany, la Font Nova, el recorregut de les fonts, etc... continuen essent cosa de senyors, és a dir de tots.

PATLLARI DESCATLLAR